

**UCHWAŁA Nr V/32/15
RADY GMINY GNOJNO**

z dnia 30 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 594 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 332) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gnojno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Wcisło

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2015 - 2017

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych i nie potrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, znęcanie się nad dziećmi. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Samorządy lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Budowa lokalnego systemu opieki wynika stąd, że środowisko lokalne obok rodziny stanowi najważniejszy czynnik socjalizacji, nieodłączny i nieuchronny element otoczenia, życia jednostki. Rodzina zaś jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, ponieważ kształtuje jego osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia.

Celem programu będzie stworzenie systemu wsparcia rodziny, który pozwoliłby na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną dziecka w środowisku rodzinnym. Wprowadzenie asystenta rodziny, jako nowej formy wspierania rodziny przeżywającej trudności, umożliwia kompleksową i szybką pomoc.

II. Uwarunkowania Prawne

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 332).
2. Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 163).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr. 180, poz. 1493 ze zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. , poz. 1356 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.).
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych z Gminy Gnojno na lata 2014-2020 przyjęta uchwałą nr XXXV/235/14 Rady Gminy Gnojno z dnia 31 stycznia 2014 r.

III. Podstawowe definicje

1. Rodzina

Rodzina jest to podstawowa jednostka społeczna wynikająca z przepisów prawa. Każda rodzina to odrębna jednostka. Rodzina składa się najczęściej z rodziców i dzieci.

2. Rodzina zastępcza

Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw w szczególności prawa do: wiedzy o pochodzeniu, podtrzymywanie kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowaniem godności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy.

Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość, w związku z czym dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostaje pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) Rodzina zastępcza :

- a) spokrewniona
- b) niezawodowa
- c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowi rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2) Rodzinny Dom Dziecka.

3. Placówka opiekuńczo - wychowawcza

Zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanych społecznie, dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy, tj. do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub ustanowienie rodziny zastępczej.

Placówki ze względu na specyfikę działań dzielą się na:

- 1) Placówki wsparcia dziennego - wspierają rodzinę w sprawach jej podstawowych funkcji. Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Współpracują ze szkołą, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
- 2) Placówki interwencyjne - zapewniają dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki

rodziców, znajdującemu się w sytuacji kryzysowej:

- doraźną, całodobową opiekę,
- kształcenie dostosowane do jego wieku i możliwości rozwojowych,
- opiekę i wychowanie do czasu powrotu do rodziny lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, placówce rodzinnej albo placówce specjalistycznej.

- 3) Placówki rodzinne - zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego oraz opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny, umieszczeniu go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnieniu.
- 4) Placówki socjalizacyjne - zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej.

IV. Diagnoza Społeczna (stan na 31.12.2014 r.)

Gmina Gnojno liczy 4713 mieszkańców. Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest 306 rodzin, z czego 179 stanowią rodziny z dziećmi. Z terenu naszej gminy sześćcioro dzieci przebywa w Placówce Opiekuńczo Wychowawczej. Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie.

Powody przyznania pomocy (Źródło: opracowanie własne).

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZI- NACH
		OGÓLEM	W tym : NA WSI	
UBÓSTWO	1	55	54	173
SIEROCTWO	2	1	1	3
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	3	44	43	237
W TYM : WIEŁODZIETNOŚĆ	4	43	42	232
BEZROBOCIE	5	109	107	340
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	6	44	43	103
DŁUGOTRWAŁA LUB CIEZKA CHOROBA	7	54	54	123
BEZRADNOŚĆ W SPARWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DMOWEGO- OGÓLEM	8	26	26	108
W TYM : RODZINY NIEPEŁNE	9	6	6	19
RODZINY WIEŁODZIETNE	10	11	11	60
PRZEMOC W RODZINIE	11	1	0	2
ALKOHOLIZM	12	6	6	16
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	13	4	4	5
ZDARZENIE LOSOWE	14	17	17	46

Analizując wskaźniki dotyczące pomocy społecznej można zauważyć, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w 2014 r. było bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wielodzietność.

Z danych uzyskanych od Kuratora Rodzinnego działającego przy Sądzie Rejonowym w Busku-Zdroju wynika, że w 2014 r. na terenie Gminy Gnojno Kurator pełnił 10 nadzorów. W liczbie tej zawiera się 2 nadzory orzeczone wśród nieletnich, którzy wykazują przejawy demoralizacji bądź dopuścili się popełnienia czynów karalnych.

W wielu rodzinach objętych pracą socjalną lub nadzorem Kuratora występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: zaniedbywanie nauki, nierealizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena.

V. Adresaci Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Gnojno w latach 2015-2017 skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu dzieci, czyli przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

VI. Cele Programu

1. Cel główny: Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
2. Cele szczegółowe:
 - 1) Poprawa jakości życia zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
 - 2) Rozwijanie Systemu Wsparcia dla rodzin w kryzysie;
 - 3) Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
3. Działania

Proponowane działania mają za zadanie wspierać rodziny z „grupy ryzyka” w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własnej rodziny.

Najważniejsze z tych działań to:

- 1) Edukowanie rodziców, poprzez dostarczenie im wiedzy o prawidłowościach lub nieprawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczenia dla rozwoju dziecka;
- 2) Konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem.

Pomoc udzielana dziecku i rodzinie będzie obejmować:

- 1) bezpośrednie kontakty z rodziną i dzieckiem;
- 2) mediację i negocjację dotyczące ich postępowania;

- 3) pomoc doraźną, tj. pomoc materialną, napisanie podania, pisma, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych;
- 4) pomoc długofalową:
 - objęcie rodziny pomocą asystenta rodziny,
 - objęcie dziecka opieką przez placówkę wsparcia dziennego,
 - udzielanie porad w sprawach życiowych, związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacją i zdrowotnymi problemami dzieci.

VII. Zadania i realizacja Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2015-2017

1. Cel - Poprawa jakości życia, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	GOPS, Sąd Rejonowy	2015-2017
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodzin	GOPS, GKRPA, PCPR, Poradnia Rodzinna	2015-2017
Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjących w trudnych warunkach materialnych	GOPS, GKRPA, Szkoły, Przedszkola	2015-2017
Opracowanie i wdrożenie projektów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	Szkoły, GOPS, GKRPA, Stowarzyszenia, PCPR	2015-2017
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie przez udział w szkoleniach specjalistycznych	GOPS, Szkoły, Zespół Interdyscyplinarny	2015-2017

2. Cel - Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie

Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa m.in. psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz dokonywane wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Specjalistyczne Poradnie, Policja	2015-2017
Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej	GOPS, Policja, Sąd, PCPR	2015-2017
Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	GOPS, PCPR, Szkoły, GKRPA, Kurator Oświaty	2015-2017
Profilaktyka i edukacja rodzin w tym szczególnie dzieci i młodzieży	Szkoły, Organizacje Pozarządowe, ZOZ, GKRPA, GOPS	2015-2017
Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności	Praca Socjalna, Asystent Rodziny, Kurator, Placówki Wychowawcze	2015-2017

3. Cel - Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Planowany termin realizacji
Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny	GOPS	2015-2017
Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej	GOPS, Poradnia Psychologiczna, Kurator	2015-2017
Współpraca i współdziałanie z GKRPA w sytuacji podejrzenia występowania problemu alkoholowego w rodzinie	GOPS, GKRPA, Policja	2015-2017
Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	PCPR, GOPS, Rodzina biologiczna	2015-2017
Udzielanie pomocy rodzinom w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zawodowej	GOPS, PUP	2015-2017
Utrzymanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami	GOPS, PCPR, Sąd Rodzinny	2015-2017

VIII. Ewaluacja Programu

Ewaluacja będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę i obserwacje z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim.

Wskaźniki osiągnięte poszczególnych celów:

- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin wymagających wsparcia,
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta,
- liczba konsultacji i porad dla rodziców,
- liczba osób uzależnionych,
- liczba dzieci utrzymujących kontakty z rodzinami biologicznymi,
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie,
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań.

IX. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Gnojnie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,

- Policją,
- Placówkami Oświaty,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku- Zdroju,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Poradnią Rodzinną,
- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Sądem Rodzinnym.

X. Źródło Finansowania

Środki na realizację programu pochodzić będą z:

- budżetu Gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- innych źródeł.

XI. Monitoring

W okresie obowiązywania, program jest analizowany w procesie monitoringu, który odbywa się poprzez:

- 1) coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami programu;
- 2) ocenę nowych wyzwań i zagrożeń;
- 3) uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie sporządza sprawozdania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazuje je Wójtowi.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Gnojno składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Poprzedni program był uchwalony na lata 2012-2014.